

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-136/20 - 1

Kohtuasi C-136/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

12. märts 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Zalaegerszegi Járásbíróság (Zalaegerszegi esimese astme kohus, Ungari)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

12. märts 2020

Kaasatud isik:

LU

[...]

KOHTUMÄÄRUS

Kohus **peatab** menetluse, mis on algatatud LU vastu rahalise karistuse või muu finantskohustuse täitmisele pööramiseks ning **esitab** Euroopa Liidu Kohtule **eelotsusetaotluse** järgmiste eelotsuse küsimustega:

1/A. Kas Euroopa Liidu Nõukogu raamotsuse 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta artikli 5 lõikes 1 sätestatud normi tuleb tõlgendada nii, et kui otsuse teinud liikmesriik viitab mõnele selles sättes loetletud käitumisviisidest, ei ole täidesaatva liikmesriigi asutusel mingit täiendavat kaalutlusruumi täitmisest keeldumiseks ning ta peab [karistuse määramise otsuse] täitma?

1/B. Kas juhul, kui vastus eelmisele küsimusele on eitav, võib täidesaatva liikmesriigi asutus asuda seisukohale, et otsuse teinud liikmesriigi otsuses märgitud käitumine ei vasta nimekirjas kirjeldatud käitumisele?

[...] [riigisisese õiguse menetluslikud kaalutlused]

PÕHJENDUS

Zalaegerszegi Járásbíróságis (Zalaegerszegi esimese astme kohus, Ungari) on algatatud menetlus Ungari kodaniku LU vastu rahalise karistuse või muu majandusliku kohustuse täitmiseks taotluse alusel, mille esitas 27. jaanuaril 2020 Bezirkshauptmannschaft Weiz (Weizi piirkonna haldusasutus, Austria) [...] sellele kohtule vastavalt Ungari 2012. aasta seaduse nr CLXXX liidu liikmesriikide vahel kriminaalasjades tehtava koostöö kohta (IX/C de la az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény) IX/C peatükile algatatud menetluses.

1.

1.1. Kohtuasja faktilised asjaolud

Weizi piirkonna haldusasutus (Bezirkshauptmannschaft Weiz, Austria) määras 6. juuni 2018. aasta [...] karistuse määramise otsusega, mis jõustus 1. jaanuaril 2019, Ungari kodanikule LU-le rahalise karistuse põhjendusel, et LU ei teatanud registreerimisnumbriga sõiduki omanikuna kahe nädala jooksul pärast seda, kui tal paluti teatada selle sõidukijuhi nimi, kes seda sõidukit 28. detsembril 2017 kell 14.21 juhtis või parkis selle Gleisdorfi omavalitsusüksuse territooriumil. [lk 2]

Määratud rahalise karistuse täitmisele pööramiseks edastas selle liikmesriigi ametiasutus pädevale Zalaegerszegi Járásbíróságile (Zalaegerszegi esimese astme kohus) lõpliku otsuse ja tunnistusevormi, mis on toodud nõukogu raamotsuse 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta (edaspidi „raamotsus“) lisas.

1.2. Asjassepuutuv liidu õigus

Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta:

„Euroopa liidu nõukogu,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 31 punkti a ja artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse Ühendkuningriigi, Prantsuse Vabariigi ja Rootsi Kuningriigi algatust,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,

ning arvestades järgmist:

[Preambul]

[...]

(2) Vastastikuse tunnustamise põhimõtet peaks kohaldama liikmesriigi kohtu- või haldusasutuse määratud rahaliste karistuste teises liikmesriigis sundtäitmise hõlbustamise eesmärgil.

[...]

(4) Raamotsus peaks samuti hõlmama liiklussüütegude eest määratud rahalisi karistusi.

(5) Käesolev raamotsus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mida tunnustatakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ning mis on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas [...].“

[...]

Artikkel 1

Mõisted

Käesolevas raamotsuses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *otsus* – lõplik otsus, mille alusel nõutakse füüsiliselt või juriidiliselt isikult rahalise karistuse summa tasumist ning otsuse vastuvõtjaks oli:
- i) kohus otsuse teinud riigis, mille õigusakte rikkudes on toime pandud kuritegu;
 - ii) muu asutus kui kohus otsuse teinud riigis, mille õigusakte rikkudes on toime pandud kuritegu ning tingimusel, et asjaomasel isikul on olnud võimalus juhtumi arutamisele eelkõige kriminaalasjades pädevas kohtus;
 - iii) muu asutus kui kohus otsuse teinud riigis, siseriikliku õiguse kohaselt süüteona karistatavate tegude suhtes ning tingimusel, et asjaomasel isikul on olnud võimalus juhtumi arutamisele eelkõige kriminaalasjades pädevas kohtus;
 - iv) eelkõige kriminaalasjades pädev kohus juhul, kui otsus võeti vastu punktis iii osutatud otsuse suhtes; **[lk 3]**
- b) *rahaline karistus* – kohustus maksta:
- i) süüte eest süüdi mõistva otsusega määratud rahasumma,

[...]

- c) *otsuse teinud riik* – liikmesriik, kus käesoleva raamotsuse tähenduses otsus vastu võeti;
- d) *täidesaatev riik* – liikmesriik, kellele otsus on täideviimiseks edastatud.

[...]

Artikkel 5

Kohaldamisala

1. Käesoleva raamotsuse alusel ja teo kahepoolset karistatavust kontrollimata toimub otsuste vastastikune tunnustamine ja täitmine järgmiste sümptomite puhul, kui need on otsuse teinud riigis karistatavad ja nagu need on otsuse teinud riigi õigusaktidega määratletud:

[...]

- käitumine, millega rikutakse liikluseeskirja, sealhulgas juhtimis- ja puhkeaegu ning ohtlikke veoseid käsitlevate eeskirjade rikkumised,

[...]

Artikkel 7

Mittetunnustamise või mittetäitmise põhjused

1. Juhul, kui artiklis 4 ettenähtud tunnustust ei esitata, kui see on ebatäielik või otsusele selgelt mittevastav, võivad täidesaateva riigi pädevad asutused keelduda otsuse tunnustamisest ja täitmisest.

[...]

3. Lõikes 1 ja lõike 2 punktides c ja g osutatud juhtudel konsulteerib täidesaateva riigi pädev asutus enne otsuse täieliku või osalise mittetunnustamise või mittetäitmise otsuse vastu võtmist kohasel viisil otsuse teinud riigi pädeva asutusega ja palub endale vajaduse korral viivitamata edastada mis tahes vajalikku teavet.

[...]“

1.3. Kohaldatav riigisisene õigus ja kohtupraktika

2012. aasta seadus nr CLXXX Euroopa Liidu liikmesriikide vahel kriminaalasjades tehtava koostöö kohta (Az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény)

§ 109

4

„1. Kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti, on teistes liikmesriikides kriminaalasjades tehtud kohtuotsustel samasugune õigusjõud nagu Ungari kohtute otsustel ning asja menetlev kohus, prokuratuur ja uurimisasutus võtab neid pärast kohtuotsuse kuulutamist teises liikmesriigis algatatud kriminaalmenetlustes arvesse.

[...]

§ 112 Õiguslane koostöö täideviimisel

[...]

c) koostöö rahaliste karistuste või muude finantskohustuste täideviimiseks [...].

[...]

§ 113

Karistus või meetme täideviimine võetakse üle juhul, kui on võimalik arvesse võtta teises liikmesriigis tehtud kohtuotsust. [lk 4]

[...]

§ 140/A

[...]

3. Lisas 12 nimetatud kuriteoliikide puhul ei või kohus keelduda teise liikmesriigi määratud rahalise karistuse täideviimisest põhjusel, et selle riigi tehtud karistuse määramise otsust ei saa arvesse võtta põhjusel, et on rikutud kahepoolse karistatavuse tingimust.

4. Lõiget 3 kohaldatakse *mutatis mutandis* ka juhul, kui teise liikmesriigi asutus algatab rahatrahvi täitmisele pööramise, mis on määratud selles riigis seoses teoga, mis kvalifitseeritakse samas riigis väärteoksmääratud.

[...]

[Endine § 148]

[...]

4. Kohus määrab oma otsuses kindlaks tasumisele kuuluva summa, mille tasumise ja sissenõudmise tagab vastavas esimese astme kohtus tegutsev majandustalitus.

[...]“

1.4. Käesolevas kohtuasjas liidu õiguse tõlgendamise vajalikkus

Teise liikmesriigi asutuse määratud rahalise karistuse täitmist menetleb kohus, kui see karistus on määratud kuriteo toimepanemise eest (kas otsuse teinud liikmesriigi õiguse alusel või Ungari õiguse alusel) või kui käitumine, mille eest teine liikmesriik on määranud karistuse, ei kujuta endast Ungari õiguse kohaselt kuritegu ega väärtegu.

Euroopa Parlament, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjon on paljudes dokumentides rõhutanud liiklusohutuse olulisust ja huvi edendada liiklusseadustiku rikkumiste eest määratavate karistuste tõhusust. Nendes dokumentides on samuti märgitud, et teatavate liiklussüütegude eest määratud rahalisi karistusi üldjuhul ei täideta, kui need rikkumised on toime pandud sõidukiga, mis on registreeritud muus liikmesriigis kui see, kus rikkumine toime pandi.

Euroopa Liidu Kohus otsustas kohtuasjas C-671/18, et täidesaatva liikmesriigi pädev asutus ei või keelduda liiklussüütegude eest rahatrahvi määramise otsuse tunnustamisest ja täitmisest, kui see karistus on määratud isikule, kelle nimele asjaomane sõiduk on registreeritud, tuginedes otsuse teinud liikmesriigi riigisisese õiguses ette nähtud vastutuse eeldusele, tingimusel et see eeldus on ümberlükatav. Samuti märkis Euroopa Kohus kohtuasjas C-60/12, et vastavalt raamotsuse artikli 5 lõikele 1 hõlmab raamotsuse reguleerimisala süütegusid, mis on toime pandud liikluseeskirjade vastase käitumisega.

Ka Ungari õiguses kohaldatava mittesüülise vastutuse eesmärk on, et õigusvastane käitumine ei jääks karistamata ainuüksi seetõttu, et tegelik toimepanija ei ole teada. Sellist liiki vastutus annab isikule, kelle nimele sõiduk on registreeritud, võimaluse valida, kas märkida tegeliku juhi nimi või kanda liiklusõiguse rikkumise eest kohaldatavat (olenevalt olukorrast piiratud) karistust.

Eelnevas arutluskäigus on siiski sõnaselgelt viidatud käitumisele, mis on vastuolus liiklusalaste õigusaktidega; ka sõiduki omanikku, kellele määratakse karistus mittesüülise vastutuse alusel, karistatakse (selle kaudu) lisaks ka liiklusreeglite rikkumise eest. [lk 5]

Käesoleva kohtuasja esemeks oleva taotluse kohaselt määras teise liikmesriigi ametiasutus rahalise karistuse, kuna isik, kelle nimele sõiduk on registreeritud, ei teatanud ametiasutuse korraldusele vaatamata, kes juhtis sõidukit rikkumise toimepanemise ajal. Sellisel juhul on karistuse alus tegelikult ametiasutusele mitte kuuletumine. On vaieldav, kas see on käitumine, mis on vastuolus liiklusalaste õigusaktidega, sealhulgas käitumine, mis rikub sõidu- ja puhkeaega ning ohtlike kaupade vedu reguleerivaid õigusakte, või kas tegemist on sellisest kategooriast välja jääva käitumisega, kuna analüüs võib viia järelduseni, et see käitumine ei vasta raamotsuses märgitud käitumisele.

Käesolev kohus leiab, et kõnealuses kohtuasjas ei kujuta käitumine, mille eest on teise liikmesriigi otsusega määratud karistus, endast käitumist, mis on vastuolus

liiklusõigusega, sealhulgas käitumist, mis rikub sõidu- ja puhkeaega ning ohtlike kaupade vedu reguleerivaid õigusakte, vaid tegemist on lihtsalt ametiasutuse korralduse täitmata jätmisega. Järelikult ei saa seda liigitada nende tegude hulka, mille puhul on välistatud kahepoolse karistatavuse kontroll, mistõttu tähendaks teise liikmesriigi otsuses karistatava käitumise kvalifitseerimine sellisena liidu õiguse liiga laia tõlgendust, mis ei ole kooskõlas raamotsuse algse eesmärgiga.

Vastavalt ELTL artiklile 267 on Euroopa Liidu Kohus pädev tegema eelotsuseid liidu õiguse tõlgendamiseks. Kui selline küsimus tekib liikmesriigi kohtus, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja kõnealune küsimus lahendada, taotleda Euroopa Liidu Kohtult sellekohast eelotsust.

[...]

[...] [riigisisese õiguse menetluslikud kaalutlused]

Zalaegerszeg, 12. märts 2020

[...] [allkiri, lõplikult jõustunud määrus, kuupäev ja allkiri]

TÖÖDOKUMENT